5.5.2. Gégészeti készítmények

A FoNo VIII-ban szereplő antiszeptikum tartalmú készítmények (pl. Liquor peroxidi compositus, Solutio acriflavini) a kórokozók sejtmembránját károsítják, a mikroorganizmusokat elpusztítják vagy szaporodásukat gátolják. Hatásuk nem szelektív, alkalmazásuk csak lokális lehet.

Az egyes receptekben szereplő klórhexidin baktericid hatása mind a Gram-pozitív, mind a Gram-negatív baktériumok ellen kifejezett. Egyes Gram-negatív baktériumok esetén, mint pl. Pseudomonas, Serratia és néhány Proteus törzsre nézve ez a hatás gyengébb. Gingivitis, periodontitis, a torok és szájnyálkahártya felületes bakteriális fertőzéseinek kezelésére alkalmazható. Krónikus alkalmazása során a fogazat és a nyelv sárgás-barnás elszíneződése előfordulhat. Ez azonban a kezelés befejeztével spontán megszűnik. A klórhexidin inkompatibilis anion tartalmú készítményekkel, szappanokkal, fogkrémekkel, ezért javasolt, hogy a fogmosás és a kezelés különböző időpontban történjen.

A száj és a garat gombás fertőzéseinek, a szájpenésznek helyi kezelésére ecsetelésre a múltban gyakran a *Glycerinum boraxatumot* használták. E készítmény törlésére azért volt szükség, mert megállapításra került, hogy a borax glicerinnel képzett elegyére vonatkozólag a szakirodalomban nem találhatók megbízható farmakológiai vagy klinikai adatok. Így mind biztonságossága, mind hatásossága kérdésessé vált. Mindemellett tartós alkalmazása során a szájnyálkahártyán vagy akár a csecsemő bőrén át felszívódva mérgező, ritka esetben súlyos mellékhatásokat, így görcsöket okozhat. Mivel megállapításra került, hogy a *Glycerinum boraxatum* tartalmú készítmény előny kockázat aránya negatív. a FoNo VIII – ban már nem szerepel.

Ma a száj és garat gombás fertőzésének, a gyermekkori szájpenész (soor) helyi kezelésére a nystatin tartalmú szuszpenzió alkalmazása ajánlott. A nystatin a gombák szaporodását gátló, elpusztítását okozó gombaellenes szer. Elsősorban az élesztő gombák (Candida albicans) ellen hatásos, de más fertőzést okozó gomba törzsekre is hat. A gyomorbéltraktusból nem szívódik fel, de a bőr felületéről is csak minimális mértékben.